

Příloha č. 4.2.2.3 Shrnutí pro žáky k tématu – Formulace a analýza problému

Metody formulace a analýzy problému

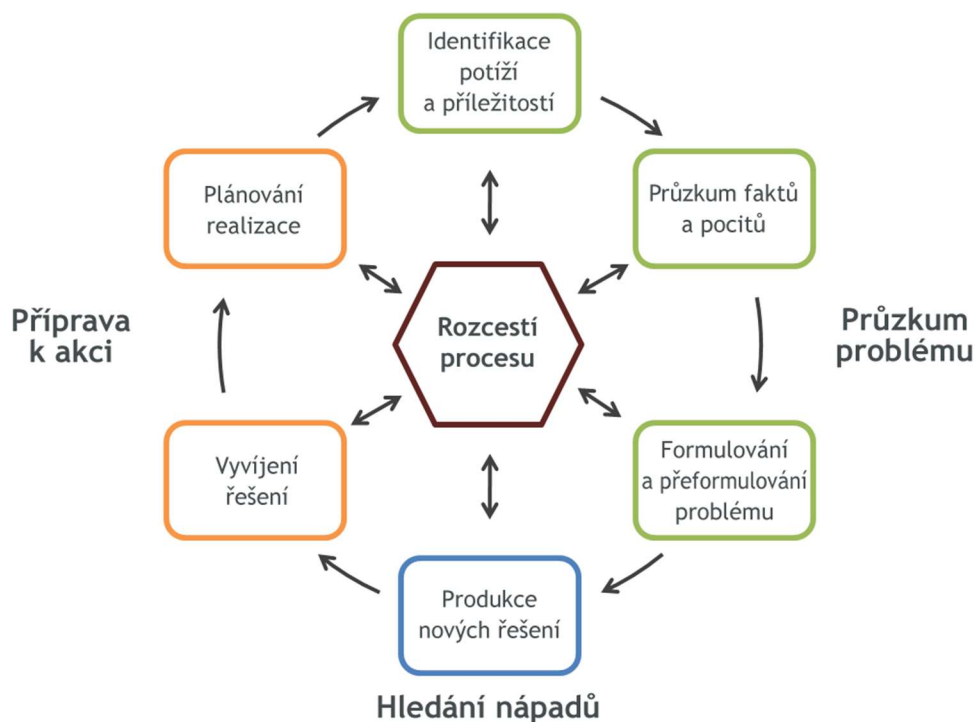
Brainstorming

Metody brainstormingu je možné velmi efektivně využít při řešení problémů – při navrhování řešení nebo mapování problému. Metoda vychází ze zjištění, že lidé se obávají mnohé myšlenky a nápady vyjádřit nahlas, protože nejsou v souladu s tím, co je napsané v učebnicích, co je konvenční. Nechtějí se zesměšnit nebo ukázat jako hloupí či nepraktičtí. To však tvořivosti neprospívá, a proto je potřeba překonat sociální a psychické bariéry, které blokují vznik nových, netradičních, originálních nápadů.

Hlavní znaky:

- Volné jmenování návrhů, nápadů k tématu, řešení problému.
- Nápady se nehodnotí.
- Všechny návrhy se zapisují.
- Čím více je nápadů, tím větší je pravděpodobnost, že se mezi nimi objeví originální nápad. Nejlepší nápady se objevují zpravidla ke konci etapy tvorby (produkce nápadů).
- Tím, že lidé pracují společně a slyší ostatní návrhy, vzájemně se inspirují a napomáhají si k vyprodukování více nápadů.

Kreativní řešení problémů v malých skupinách

Obrázek 10 Schéma procesu řešení problému v malých skupinách

IV. Průzkum problému

- 4) Identifikace **potíží a příležitostí** – členové skupiny formulují svá očekávání (přání) a obavy vztahující se k tématu, problému. Jedná se o prvotní sběr podnětů, který může pomoci při dalším postupu řešení problémů.

- Očekávání nám pomohou popsat ideální stav po vyřešení problémů, cíl, kterého chceme dosáhnout.
  - Obavy nám pomohou identifikovat překážky, které nás mohou během řešení problému potkat.
- 5) Průzkum faktů a pocitů
- Podrobte váš problém otázkám typu **co, kdo, kdy, kde, proč a jak?** Typicky to budou otázky jako „Kdo je zainteresován?“ „Kdo další?“ „Ještě někdo?“ „Kdo o tom rozhoduje?“ „Jaké by mělo být nejlepší řešení?“ „Co se o tom mohu dozvědět?“ „Jak by se to dalo realizovat?“ „Jaké jsou moje překážky?“ „Kde se to bude odehrávat?“ a tak dále.
- 6) Formulování a přeformulování problému
- Za pomoci výstupů z minulého kroku formulujte problém ve formě otázky, např.: Jak bychom mohli...? Je dobré se nad problémem zamyslet a zjistit, zda pořad řešíte to, co řešit chceme a jestli to řešíte tak, jak chcete. Během analýzy faktů a pocitů se mohlo vaše pochopení problému změnit, a tato změna by měla reflektovat i znění samotné otázky, kterou řešíme. Zde je případně prostor pro stanovení hlavního cíle, kterého chceme dosáhnout – přeformulování otázky na oznamovací větu a za pomoci tzv. **SMART metody***.

V. Hledání nápadů

- Klíčem k úspěchu je vymyslet co nejvíce nápadů, kterými si odpovíte na vaši předchozí otázku „Jak bychom mohli...“ Zde je vhodné využít metodu brainstormingu. Při hledání nápadů se snažte eliminovat jejich hodnocení. Spíše stavte na jednotlivých nápadech, vzájemně je kombinujte, hledejte nezvyklé souvislosti, podporujte tvorbu asociací. Nechte vyjádřit všechny členy skupiny.

VI. Vyvíjení řešení

- 1) **Vyberte dobré nápady** k řešení problému a převedte je v možná řešení problému. Definujte silné a slabé stránky návrhů řešení. Hledejte případně způsoby, kterými nápad ještě vylepšíte. Pokud máte více variant řešení, sestavte si kritéria, kterými budete hodnotit vaše nápady. Kritéria musí být specifická a upřímná (jsme schopni nápad realizovat, opravdu jej chceme realizovat, kolik nás to bude stát). Výstupem tohoto kroku by mělo být řešení, které je uskutečnitelné a reálné. Řešení, které prošlo vašim kritickým hodnocením a je dostatečně propracované a realizovatelné.
- 2) **Plánování realizace**
  - Zjistěte zdroje, jaké máte a jaké je třeba zajistit – lidé, finance.
  - Sepište seznam s akcemi, které musíte vykonat ke zdárnému řešení problému. Porovnejte všechny seznamy a zkombinujte je do jednoho — akcím přiřadte zdroje, určete, kdo na nich bude pracovat, kdo je za splnění zodpovědný (to je velmi důležité) a na koho si dát při řešení pozor. S realizací moc neotálejte — čím déle budete čekat, tím menší je pravděpodobnost, že to opravdu uskutečníte (resp. že vaše řešení bude aktuální i v budoucnu).

*Formulace cíle metodou SMART

Stanovení hlavního cíle, kterého chceme vyřešením problému dosáhnout. S (specifik) = cíl musí být smysluplný, jednoduchý a konkrétní – zformulovaný do jedné věty, M (měřitelný, motivační) = musí být možné cíl ověřit a měl by být dostatečně motivující, A (akceptovaný) = odsouhlasen všemi, kteří se na realizaci cíle podílejí, R (realistický) = musí být reálný, realizovatelný a musí opravdu řešit daný problém, T = splnění cíle musí být dosažitelné v určitém čase.

